

Kerkje Iepenlaan na 6 jaar weer i

Ellen en Gerard Groten

De kerkelijke geschiedenis

Op 21 december 1891 werd door de Gereformeerde Kerk een kerkje aan de Iepenlaan 6 in gebruik genomen. De kerk was gebouwd door Cornelis van Norren, zelf lid van de kerk. Vroeger duurde zo'n procedure niet zo lang, want het besluit dateerde ook van 1891. Het

ging de Gereformeerde Kerk van Bussum bijzonder goed, al in 1906 werd de kerk vergroot met twee zijbeuken. Na de verbouwing was er plaats voor ongeveer 330 kerkgangers.

Maar de groei zette zich verder door en in 1926 vertrok de Gereformeerde Kerk naar de voor hen nieuw gebouwde Wilhelminakerk aan het gelijknamige plantsoen, waarmee Iepenlaan 6 voor de eerste keer leeg kwam te staan.

In september 1929 verwierf de Christelijke Gereformeerde Kerk het kerkgebouw. Ruim dertig jaar later werd de kerk ingrijpend verbouwd: een moderne entree en facilitaire ruimtes werden toegevoegd. Als kroon op het werk bespeelde Dirk Jansz Zwart in 1963 voor de eerste keer het nieuwe grote orgel. De gemeente floreerde, maar aan het eind van de 20^e eeuw eisten vergrijzing en vertrek uit Bussum van gemeenteleden zijn tol. Daarom nam de kerkenraad in 2003 het besluit om te fuseren met de Christelijke Gereformeerde Kerk in Huizen. Per 1 januari 2004 was de fusie een feit en verhuisde de Gemeente naar Huizen.¹ En weer stond Iepenlaan 6 leeg.

Kerk in oorspronkelijke staat rond de eeuwwisseling (coll. HKB)

De wereldlijke geschiedenis

In 2004 werd de kerk verkocht aan de zorginstelling Philadelphia. Deze maakte plannen om 17 appartementen te realiseren voor geestelijk gehandicapten en hun begeleiders. In 2006 strandden de plannen, want het kerkje bood onvoldoende ruimte en het werd al met al te duur. Iepenlaan 6 bleef voorlopig nog even leegstaan.

Eind 2006 kocht Theo van Berkel, eigenaar van een groot schoonmaakbedrijf, het pand. Het bleef onduidelijk wat zijn plannen waren, maar het gebouw zou in oude luister hersteld moeten worden. Ook deze poging lukte niet en in mei 2009 werd het pand verkocht aan Koningskinderen die van plan was er een kinderdagverblijf in te vestigen. De buurt was in de fase vanaf 2004 niet altijd enthousiast over de plannen die gemaakt werden. Men was beducht voor grote parkeerdruk en aantasting van het aanzicht van het pand. Er ontstond een actief buurtcomité dat zich met succes verzette tegen een aantal plannen.

Een woonbestemming

Eind 2009 werd de kerk op Funda te koop aangeboden, met de toevoeging dat er eventueel een woonbestemming mogelijk was. En dat was het moment waarop onze belangstelling werd gewekt. Het was toen al een tijdje onze gezamenlijke droom om ooit een bijzonder pand tot woonhuis te maken; een school, fabriekje, schip of kerk, als het maar

n n gebruik

potentie heeft iets toe te voegen aan het wonen. We waren dus snel enthousiast om dit kerkje tot woonhuis om te bouwen. Het is een mooie hoge ruimte, met veel licht door de relatief grote en hoge ramen. De verhoudingen voelden meteen prettig aan en de snel opgetrommelde deskundigen (architect en bouwkundige) bevestigden onze indruk; dit pand heeft alle potentie voor ons doel: bijzonder wonen in hartje Bussum. In februari 2010 was de koop rond.

Dan start onze lange weg om de bestemming te wijzigen van maatschappelijk naar wonen. Zonder ervaring is dit een onmogelijke opgave, want de regelgeving is zeer complex en omvangrijk. We hebben ons daarom laten bijstaan door een bureau dat een compleet bestemmingsplan voor ons schreef en allerlei wet- en regelgeving nakeek. De gemeente was voorstander van ons plan maar beperkte zich tot een toetsende rol en zag geen kans de procedure korter te laten duren dan een klein jaar. Voor ons was dat frustrerend, maar achteraf ook wel plezierig omdat we daarvoor veel tijd hadden om over onze plannen na te denken. En dat bleek geen overbodige luxe omdat het project toch ingewikkelder is dan je van tevoren denkt. Heel positief waren de reacties van de buurtbewoners die ons het idee gaven dat we op de goede weg waren.

Kerk voor de verbouwing
(foto Klaas Oosterom)

De plannen

Het was onze bedoeling de kerk zoveel mogelijk in zijn oude staat van 1905 te herstellen. De veranderingen aan de voor- en achterkant uit de jaren '60 van de vorige eeuw hoorden naar ons idee niet bij de kerk en voegden niets toe. Daarnaast wilden we van binnen een comfortabel woonhuis maken en het gevoel van ruimte zoveel mogelijk behouden. Tot slot wilden we aan de binnenkant en aan de achterzijde een moderne uitstraling die zou contrasteren met de beleving vanaf de straatzijde.

Bewust hebben we gekozen om het project samen te doen met onze ontwerper Tjoe Fang King en zijn vrouw Guusje van den Heuvel. Ze zijn beide opgeleid als kunstenaar en eigenaar van een keukenstudio. Wij hadden vertrouwen in hun kunde en het gaf ons veel mogelijkheden om in samenwerking het project te doen. We hebben vele uren samen gesproken over grote lijnen, details, kansen, problemen en ervan genoten.

Goedkeuring

De procedurele verwickelingen eindigen op 27 januari 2011. De gemeenteraad van Bussum stelt het nieuwe bestemmingsplan vast: de bestemming is gewijzigd naar wonen. Dit betekent dat we van start kunnen.

Eerst moeten we slopen. De hele aanbouw van ongeveer 200 m² wordt verwijderd en er resteert een enorme kuil, want de aanbouw had een serieuze kruipruimte. Verder wordt

de ingang uit 1962 verwijderd en komt de oude pui van het kerkje weer in beeld. En dan kan eindelijk het bouwbedrijf aan de slag.

Buitenkant

De voorkant moet weer zo worden als in 1905. Dat is niet erg ingewikkeld. De nieuwe ingang gaat eraf en we proberen de entree weer terug te brengen in de oude staat. Het bouwbesluit waaraan we vanzelfsprekend moeten voldoen, staat helaas niet toe dat we zulke smalle deuren gebruiken als toentertijd. Er komt dus een grotere en meer transparante voordeur, die als voordeel heeft dat er veel meer licht naar binnen komt.

Aan de zijbeuken verandert eigenlijk niets. Herstel van wat stopverf en een nieuwe laag verf is alles wat hier nodig is. De achterkant verandert wel ingrijpend. Er is nergens een tekening te vinden hoe de kerk er vroeger aan die kant uitzag, dus daar hebben we geen houvast aan. Daarnaast willen we graag veel licht in ons huis, dus biedt de achtergevel ons een grote kans. We besluiten een nieuwe stenen gevel in contrasterende kleur toe te voegen en daarin een grote glazen pui met grote deuren aan te brengen.

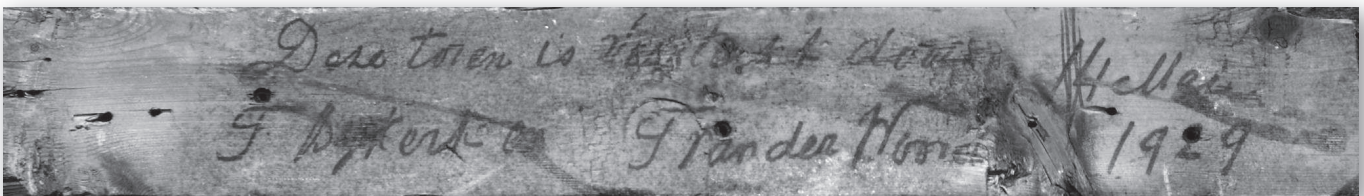
Binnenkant

De binnenkant is een grotere uitdaging. Wat moet je doen met een bijna rechthoekige ruimte van circa 19 bij 15 meter met een koor aan de voorkant waarop vroeger het orgel gestaan heeft?

In de kerk hebben we een aantal kamers en technische ruimtes gemaakt, maar wel op zo'n manier dat zoveel mogelijk vrije ruimte open wordt gelaten. Daardoor blijft de oorspronkelijke schaal van het gebouw zichtbaar. Het koor werd verlengd om plaats te bieden aan een slaap/badkamer. Bovendien moet er een soort isolatieschil in het gebouw worden aangebracht, want het gebouw was enkelsteens en totaal niet geïsoleerd. Omdat we alle ramen intact willen houden, hebben we gekozen voor iets grotere voorzetramen, die de oude ramen als het ware als een schilderij in een kader plaatsen. Vloer, wanden en daken zijn ook goed geïsoleerd.

De toren

Tijdens de verbouwing kom je natuurlijk van alles tegen. Leuke dingen en minder leuke dingen. In de categorie tegenslagen speelt de toren een hoofdrol. Een aantal steunen waarop de toren rustte bleek gebroken en daarvoor moest een nieuwe constructie gemaakt worden. De constructeur vond het een wonder dat de toren nog niet was omgewaaid. Tegelijkertijd leverde dit wel iets leuks op, omdat we in de toren een plankje ontdekten dat daar was achtergelaten met de tekst: "Deze toren is versterkt door T. Bijkerk en T. van der Noord, 14 mei 1929". Blijkbaar is de door de bouwer geschonken toren, waarvoor geen geld meer was, een blijvend zorgenkind.

Het plankje uit de toren
(foto auteurs)

Tot slot

Bij het schrijven van dit artikel zijn de stukadoors en tegelzetters aan de gang. Er staat nog een steiger aan de achterkant en het is bijna niet te geloven dat we er binnenkort gaan wonen. Toch is dat wel het plan. Als u dit tijdschrift ontvangt weten we zeker of het gelukt is.

¹ Ar Sikking, Terugblik Christelijke Gereformeerde Kerk Bussum 1904-2003, december 2003.

Ellen en Gerard Groten wonen sinds augustus 2011 met hun gezin op de Iepenlaan 6.

Zicht op de vernieuwde toren met 'windvogel' vanaf de achterzijde
(foto auteurs)

De voordeur wordt in de – bijna – oude staat hersteld (foto auteurs)

De vernieuwde binnenkant
(foto auteurs)

Deze glas in lood ramen kwamen
weer tevoorschijn, na 45 jaar
onzichtbaar te zijn geweest
(foto auteurs)